

คำแนะนำสำหรับผู้ป่วย และครอบครัว

**“การฉีดยาต้านการแข็งตัวของเลือด
เข้าชั้นใต้ผิวหนังที่บ้าน”**

- จัดทำโดย ที่ปรึกษา
- พว. อติรุป อุดมแก้วกาญจนา ภกญ.ศุภศิลป์ สระเอี่ยม
- พว. พัชระกรพจน์ ศรีประสาร พว.ณัชชา จงสุภางครัตน์
- พว. อนงค์ ดิษฐสังข์
- หน่วยบริการพยาบาลผู้ป่วยที่บ้าน งานการพยาบาลป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ
- ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลรามธิบดี โทร. 0-2201-1131
- พ.ศ. 2559

ยาฉีดต้านการแข็งตัวของเลือด

- คือ ยาที่ใช้ในการรักษาโรค หรือภาวะผิดปกติต่าง ๆ **ช่วยให้เลือดแข็งตัวช้าลง เลือดไม่จับตัวเกิดเป็นลิ่มเลือด หรือเป็นก้อนเลือด** ทั้งนี้เพื่อป้องกันการอุดตันภายในหลอดเลือด หรืออวัยวะต่าง ๆ ส่งผลให้การไหลเวียนโลหิตทั่วร่างกายเป็นไปตามปกติ
- ในปัจจุบันยาต้านการแข็งตัวของเลือดที่พบบ่อยมี 4 ประเภท คือ
 1. Arixtra® (Fondaparinux)
 2. Clexane®(Enoxaparin)
 3. Fraxiparine (Nadroparin)
 4. Innohep (Tinzaparin)
- **ยาบรรจุในหลอดพร้อมฉีด และมีอุปกรณ์ฉีดยัตโนมัติ** เพื่อป้องกันเข็มตำมือภายหลังการฉีดยา และก่อนฉีดยาทุกครั้ง ควรตรวจสอบว่ายา ยังคงเป็นสารละลายใสพร้อมกับตรวจสอบวันหมดอายุของยาด้วย

เตรียมอุปกรณ์สำหรับฉีดยา

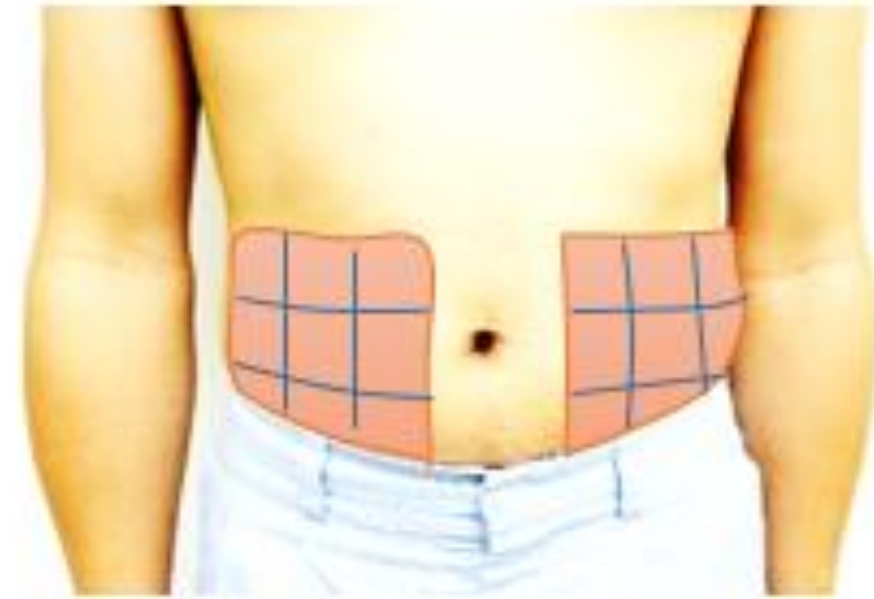
1. ยาฉีด
2. สำลีชุบ 70% แอลกอฮอล์
3. สำลีแห้งพร้อมพลาสติกเตอร์
4. เจลเย็นหรือน้ำแข็งใส่ถุง
พลาสติกพร้อมห่อผ้า

บริเวณที่สามารถฉีดยาได้อย่างปลอดภัย

- ตำแหน่งที่แนะนำให้ฉีดยา คือ
 - บริเวณหน้าท้อง ต้นขาหรือต้นแขน ซึ่งเป็นบริเวณที่มีชั้นไขมันมาก ช่วยให้เกิดการดูดซึมยาได้ดี
 - ในกรณีที่ฉีดบริเวณหน้าท้องควรห่างจากแนวกลางลำตัว(สะดือ) ไปทางด้านข้างประมาณ 2 นิ้ว (5 เซนติเมตร)
 - หลีกเลี่ยงการฉีดยาซ้ำในตำแหน่งเดิม บริเวณที่มีแผล บริเวณที่มีรอยขีด รอยแดง หรือบริเวณที่มีก้อน

ขั้นตอนการนวดยาละลายลิ่มเลือดเข้าชั้นใต้ผิวหนัง

- ล้างมือให้สะอาด บอกให้ผู้ป่วยรับทราบ และ จัดท่าที่เหมาะสม เช่น ท่านอนหงาย หรือท่านั่ง
- เลือกตำแหน่งที่จะนวดยา วางเจลเย็น หรือน้ำแข็ง ใส่ถุงพลาสติกพร้อมห่อผ้า วางไว้ประมาณ 5-10 นาที เพื่อลดอาการเจ็บปวด และรอยเขียวช้ำหลังการนวดยา

ขั้นตอนการฉีดยาละลายลิ่มเลือดเข้าชั้นใต้ผิวหนัง

- ทำความสะอาดตำแหน่งที่จะฉีดด้วยสำลีชุบ 70% แอลกอฮอล์ โดยเช็ดวนจากตรงกลาง ออกด้านนอก

ขั้นตอนการฉีดยาละลายลิ่มเลือดเข้าชั้นใต้ผิวหนัง

- ถอดปลอกเข็มออก ระวังอย่าให้ปลายเข็มสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ปลายเข็มยังคงสะอาดอยู่เสมอ
- คำแนะนำ การถอดปลอกเข็มของยาต้านการแข็งตัวของเลือดประเภท Arixtra® (Fondaparinux) โดยวิธีบิดแล้วดึงออก จากตัวเข็มตรงๆ

*ไม่แนะนำกดไล่ฟองอากาศในเข็ม
เพราะอาจทำให้ผู้ป่วยได้รับยาไม่ครบตามจำนวน

ขั้นตอนการฉีดยาละลายลิ่มเลือดเข้าชั้นใต้ผิวหนัง

- **ทางนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้** ออกเป็นรูปตัวซี

ตรงตำแหน่งที่จะฉีดยาแล้วกดเข้าหาลำตัว
ผิวหนังจะยกตัวนูนขึ้น ดังรูป

ขั้นตอนการฉีดยาละลายลิ่มเลือดเข้าชั้นใต้ผิวหนัง

- โดยจับหลอดเลือดให้ทำมุมตั้งฉากกับหน้าท้องผู้ป่วย กดปลายเข็มฉีดยาลงไปอย่างเบามือจนสุดเข็ม
- แล้วใช้นิ้วหัวแม่มือหรือนิ้วชี้ กดที่ปลายกระบอกสูบตั๋นยาช้า ๆ นาน 30 วินาทีหรือจนยาหมด
- จากนั้นให้กดเข็มค้างไว้ 10 วินาที เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับยาครบตามปริมาณ

ขั้นตอนการฉีดยาละลายลิ่มเลือดเข้าชั้นใต้ผิวหนัง

- ดึงหลอดฉีดยาออกจากผิวหนัง ระบบนิรภัย จะทำงานอัตโนมัติ เพื่อป้องกันอันตรายจากการถูกเข็มทิ่มตำ
- แล้วใช้สำลีแห้งวางบริเวณที่ฉีด และปิดพลาสติกเตอร์ทับ
- **ห้าม! กดนวดหรือคลึง เพราะจะทำให้เกิดรอยเขียวช้ำที่ผิวหนังได้**

ข้อควรระวัง

- อาจเกิดภาวะเลือดออกง่าย เช่น เลือดกำเดาไหล เลือดออกตามไรฟัน อูจาระมีเลือดปน หรือมีสีดำน้ำ หรือมีรอยข้ำดำเลือดตามตัวโดยไม่ทราบสาเหตุ เป็นต้น
- หากมีอาการรุนแรงมากขึ้นควรรีบมาพบแพทย์ทันที

สรุป

ยาต้านการแข็งตัวของเลือด ใช้ป้องกันและรักษาการเกิดลิ่มเลือดอุดตันในระบบไหลเวียนโลหิต ดังนั้นผู้ป่วย และครอบครัวที่ได้รับยาต้านการแข็งตัวของเลือด จึงควรปฏิบัติตามคำแนะนำของบุคลากรทางการแพทย์อย่างเคร่งครัด รวมถึงติดตามปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกฤทธิ์ของยา และอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความปลอดภัยสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามณี สุทธิสีสังข์ และรัชนีเมฆมณี.(2546).**เภสัชวิทยา เล่ม1**
(หน้า420-453).พิมพ์ครั้งที่3.กรุงเทพมหานคร:บริษัทนิวไทยมิตรการพิมพ์.
- เฉลิมศรี สุวรรณเจดีย์ และจุฬารัตน์ สมรูป.(2553).**คู่มือการใช้ยาและการจัดการพยาบาล**
ฉบับปรับปรุงใหม่ (หน้า620-623).พิมพ์ครั้งที่6.กรุงเทพมหานคร:บริษัทบพิชการพิมพ์.
- ปราณี ทัฬไพอเราะ.(2556).**คู่มือยา** ปรับปรุงครั้งที่8 (หน้า93-108).
พิมพ์ครั้งที่13.กรุงเทพมหานคร:พิมพ์ที่ N P Press Limited Partnership.

